



دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی درمانی خراسان شمالی

دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

آیین نامه آموزش پاسخگو

(آموزش علوم پزشکی جامعه نگر)

آذر ۱۳۹۹

فهرست:

مقدمه

تاریخچه

تعاریف

رسالت

دورنما

اهداف

ارکان

شرح وظایف ارکان

فرم ها و فرآیندها

مقدمه:

فلسفه وجودی دانشگاه ها و موسسات آکادمیک، پاسخگویی به انتظارات و نیازهای جامعه و تعهد اجتماعی می باشد و پاسخگویی جزئی تفکیک ناپذیر از ماهیت نظام آموزش عالی است. بنابراین رسالت اصلی دانشگاه به عنوان یک نهاد اجتماعی پاسخگویی و کمک به تحلیل و حل مسائل اساسی جامعه است. مهمترین اهداف دانشگاه های علوم پزشکی تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد و ارائه خدمات بهداشتی درمانی متناسب با نیازهای جامعه و توجه به امکانات و شرایط موجود در جهت ارتقای سلامت است.

سیاست گذاران آموزش پزشکی معتقدند که نظام آموزش پزشکی باید در جهتی توسعه یابد که بتواند ضمن بهره گیری از تازه ترین دستاوردهای علمی جهان با نیازهای جامعه نیز سازگار باشد. به کارگیری نظام آموزش پزشکی پاسخگو (social accountable medical education (SAME) یکی از راه های نیل به این هدف می باشد.

سازمان جهانی بهداشت در سال ۱۹۹۵ تعریف مشخصی از پاسخگویی اجتماعی در دانشگاه های پزشکی را ارائه داد: "لازم است دانشکده های پزشکی آموزش، تحقیقات و فعالیت های خدماتی خود را به سمت پاسخ دادن به اولویت های سلامت جامعه، منطقه یا ملیت هدایت نمایند. اولویت های سلامت باید توسط مشارکت دولت ها، سازمان های سلامت، متخصصین سلامت و مردم مشخص شوند."

تاریخچه

فدراسیون جهانی آموزش پزشکی در سال ۱۹۸۸ با توجه به لزوم توجه در آموزش پزشکی ۱۲ گام اساسی برای اصلاح آموزش پزشکی را پیشنهاد کرد. کشور ایران با ادغام آموزش پزشکی و ارائه خدمات در یک وزارت خانه و تشکیل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اولین گام در جهت آموزش پزشکی بر اساس پاسخگویی به نیازهای جامعه را برداشت. و وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ناظر بر تمامی فعالیت های آموزشی، پژوهشی و تدارک خدمات شد. در حال حاضر در کشور ایران مراحل اجرای برنامه آموزش پزشکی پاسخگو توسط وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ارائه شده است. و هدف اصلی برنامه ارتقای نظام آموزش پزشکی کشور در راستای پاسخگویی به نیازهای واقعی جامعه است.

تعاریف:

آموزش پاسخگو

آموزش پزشکی پاسخگو یک رویداد یا جهت گیری است نه مجموعه ای از اقدامات.

آموزش پاسخگو آموزشی است که به نیازها و انتظارات جامعه پاسخ می دهد به عبارتی می توان گفت جامعه نگر بودن آموزش به معنای پاسخگو بودن آن است.

مرکز سلامت جامع شهری روستایی

مراکز سلامت جامع که براساس موقعیت منطقه ای به مرکز شهری با حداقل جمعیت ۳۷۵۰۰ و روستایی با جمعیت ۸۰۰۰ که به ارائه خدمات پایه سلامت بهداشتی می پردازد.

کوریکولوم (برنامه درسی)

برنامه درسی برنامه ای است که در آن برنامه ریزان آموزشی، پس از تعیین و اولویت بندی نیازهای عمومی و نیازهای فراگیران، پیامدهای آموزشی و اهداف یادگیری تدوین می کنند، محتوای آموزشی تهیه می نمایند و روش ها و شیوه های آموزشی؛ ارزشیابی و بازخورد را انتخاب می نمایند که تمام این موارد را در قالب انواع کوریکولوم های آموزشی ارائه می دهند.

رسالت:

دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی براساس قانون اساسی جمهوری اسلامی و در راستای سند چشم انداز ۲۰ ساله و با توجه به سند ملی برنامه ششم بر این باور است که آموزش و پژوهش باید در راستای نیازها و اولویت های جامعه باشد تا بتواند خدمات جامعی را به صورت عادلانه در دسترس مردم قرار دهد و در این زمینه خود را در برابر مردم، اساتید و دانشجویان مسئول می داند. در این راستا رسالت آموزش پاسخگو شامل:

✓ به اشتراک گذاری تجارب دانشگاه

✓ فراهم نمودن فرصت تعامل و ارتباط بین نظام آموزشی و خدمات بهداشتی درمانی

✓ ایجاد نگاه جامع به مقوله پاسخگویی اجتماعی آموزش در همه ی سطوح خدمت و در تمامی مقاطع تحصیلی

و رشته های علوم پزشکی

دورنما:

واحد آموزش پاسخگو EDC در نظر دارد با همکاری اعضای محترم هیات علمی، معاونت آموزشی دانشکده ها و با همکاری معاونت بهداشتی و معاونت امور فرهنگی و دانشجویی دانشگاه شرایط استاندارد آموزش جامعه دانشجویان رشته های مختلف را جهت ارتقاء کیفیت آموزش جامعه نگر فراهم نماید و بر آن است که ضمن بازنگری منظم سرفصل های آموزشی، دانشجویانی توانمند و آشنا به آخرین دستورات عملی های کار در جامعه به طور مثال شرایط بیماری کووید ۱۹ تربیت نماید.

هدف کلی:

۱. احیاء تفکر آموزش علوم پزشکی جامعه نگر به منظور تربیت نیروی انسانی کارآمد متناسب با نیازهای

جامعه

اهداف اختصاصی:

- ✓ ارتقا دانش و نگرش مدیران نسبت به آموزش علوم پزشکی جامعه نگر
- ✓ ارتقا دانش و نگرش اساتید نسبت به آموزش علوم پزشکی جامعه نگر
- ✓ ارتقا دانش و نگرش دانشجویان نسبت به آموزش علوم پزشکی جامعه نگر

هدف کلی:

۲. افزایش انگیزه های کار در عرصه و توسعه عرصه های آموزش جامعه نگر

اهداف اختصاصی:

- ✓ ارتقاء سطح هماهنگی های درون بخشی و برون بخشی (حوزه های خارج از حوزه آموزش)
- ✓ ارتقاء کمی و کیفی فیلدهای آموزشی علوم پزشکی جامعه نگر در سطح دانشگاه
- ✓ راه اندازی پروژه درمانگاه های آموزشی از راه دور و مجازی

هدف کلی:

۳. اصلاح بازنگری و نظارت بر اجرای برنامه های آموزشی در راستای آموزش علوم پزشکی جامعه نگر

اهداف اختصاصی:

- ✓ طراحی و تدوین کوریکولوم آموزشی گروه های آموزشی برحسب نیاز سنجی انجام شده
- ✓ نظارت بر اجرای برنامه های آموزشی ذکر شده در طرح دوره اساتید با رویکرد جامعه نگری
- ✓ طراحی و تدوین برنامه های مدون برای حضور فعال اساتید گروه های آموزش پزشکی در فیلدهای آموزشی به منظور اجرای مناسب آموزش پزشکی جامعه نگر

هدف کلی:

۴. بستر سازی و تقویت پژوهش های مرتبط با آموزش علوم پزشکی جامعه نگر

اهداف اختصاصی:

- ✓ تقویت جایگاه پژوهش پزشکی جامعه نگر در پژوهش های علوم پزشکی
- ✓ طراحی و اجرای برنامه های نیاز سنجی استاندارد در رشته های آموزشی دایر در دانشگاه

هدف کلی:

۵. آشناسازی اعضای هیات علمی و دانشجویان با ابعاد زندگی اقشار گوناگون جامعه

اهداف اختصاصی:

- ✓ معرفی و در صورت امکان بازدید حضوری یا غیر حضوری از ابعاد زندگی اقشار ضعیف و آسیب پذیر جامعه

شرح وظایف مرکز مطالعات و توسعه علوم پزشکی (واحد آموزش پاسخگو)

۱. برگزاری جلسات ادواری در مرکز مطالعات و توسعه با حضور مدیر مرکز، مسئول واحد آموزش پاسخگو، کارشناس واحد آموزش پاسخگو به منظور تعیین رسالت، اهداف و حوزه های فعالیت آموزش پاسخگو
۲. برگزاری جلسات مشترک با نمایندگان معاونت بهداشتی و شبکه های بهداشت استان جهت تعیین مرکز یا مراکز بهداشتی مجری برنامه های آموزش پاسخگو
۳. تهیه، تدوین و به روز رسانی رسالت و اهداف واحد آموزش پاسخگو و براساس برنامه استراتژیک معاونت آموزشی و تدوین برنامه عملیاتی
۴. آموزش های موثر بر توانمندسازی اساتید و دانشجویان در حوزه پاسخگویی اجتماعی در شرایط کرونا
۵. نظارت بر تدوین و اجرای برنامه های درسی و دانشگاهی براساس برنامه آموزش کشوری
۶. تشکیل جلسات منظم با گروه های آموزشی به منظور پیشبرد فعالیت های ضروری آموزشی
۷. اعطای تقدیرنامه به کارکنان دانشکده ها در برگزاری برنامه های آموزش پاسخگو
۸. بهره گیری از نظرات اعضای هیات علمی در خصوص بازنگری آموزش پاسخگو
۹. اصلاح استراتژی های آموزشی و دور شدن از مرزهای آموزش سنتی
۱۰. پایش و نظارت بر اجرای برنامه های آموزش پاسخگو دانشکده ها
۱۱. بهبود پاسخگویی اجتماعی با کمک پایان نامه های دانشجویی

شرح وظایف دانشکده ها:

۱. حمایت و تقویت انگیزه همکاری در پرسنل مراکز مجری آموزش پاسخگو
۲. حمایت از پایان نامه های دانشجویی مرتبط به حل مشکلات سلامت در منطقه
۳. تدوین برنامه های مدون آموزشی جهت آموزش سرپایی به دانشجویان در عرصه های جامعه
۴. برنامه ریزی در جهت هماهنگی، توجیه، هدایت پزشکان و سایر کارکنان عرصه ها در تعامل با دانشجویان
۵. حمایت از اساتید، مدرسان و کارکنانی که در عرصه های بهداشتی به فعالیت های پژوهشی می پردازند.
۶. تهیه و تنظیم دستورالعمل لازم برای برقراری نظم در حضور به موقع و موثر اعضای هیات علمی و دانشجویان در عرصه
۷. تقویت امکانات آموزشی (هیات علمی، فضای فیزیکی، تجهیزات) در آموزش سرپایی به منظور حضور بیشتر دانشجویان در اجرای برنامه های آموزش پاسخگو
۸. برآورد و تامین منابع مورد نیاز برای پاسخ به نیازهای دانشجویان و اساتید گروه های مختلف که در عرصه حضور پیدا می کنند (تامین امکانات ایاب و ذهاب، وعده غذایی، لوازم مصرفی)
۹. استفاده از روش های آموزشی مناسب توسط دانشجویان و مدرسین برای اطلاع رسانی جامعه و مراجعه به هنگام آنان به مراکز ارایه دهنده خدمات بهداشتی

❖ در مانگاه مجازی (E- clinic) در راستای آموزش پاسخگو:

دانشگاه های علوم پزشکی، علاوه بر ارائه خدمات بهداشتی درمانی به مردم ، وظیفه مهم تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص مورد نیاز بخش های مختلف جامعه را بر عهده دارند . این امر ایجاب می کند که آموزش پزشکی به صورت مداوم تحت بازنگری قرار گرفته و با رفع کاستی ها در ارتقاء آن کوشش شود. کسب مهارت های مختلف از جمله یادگیری الکترونیکی می تواند برای دانشجویان، استفاده از دانش جدید را میسر سازد. در این راستا تله مدیسین یا پزشکی از راه دور روش تازه ای در مراقبت های بهداشتی، تشخیصی و درمانی است که با فرایندهای الکترونیکی و ارتباطی پشتیبانی می شود.

به منظور برقراری ارتباط مستمر بین مراکز بهداشتی درمانی شهری- روستایی با درمانگاه ها و بیمارستان های آموزشی تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، مرکز مطالعات و توسعه با همکاری معاونت بهداشتی و با تکیه بر فناوری های نوین ارتباطی و تجهیزات پیشرفته ی مورد استفاده در پزشکی از راه دور اقدام به مشخص کردن مراکز بهداشتی جهت کلینیک مجازی نموده است.

❖ شرایط مراکز بهداشتی- درمانی منتخب برای اجرای طرح E- clinic:

- ✓ نزدیک بودن به مراکز آموزشی-درمانی و دانشکده های دانشگاه به منظور دسترسی آسان برای اساتید و دانشجویان
- ✓ مراکز مذکور جمعیت زیادی از مراجعین و بیماران را پوشش دهد.
- ✓ از تمام طبقات اجتماعی به مراکز مذکور مراجع کنند.
- ✓ استقرار پزشک عمومی در مراکز مشخص شده
- ✓ کسب رضایت آگاهانه از بیماران

❖ وسایل پیشنهادی برای تجهیز مراکز بهداشتی-درمانی منتخب:

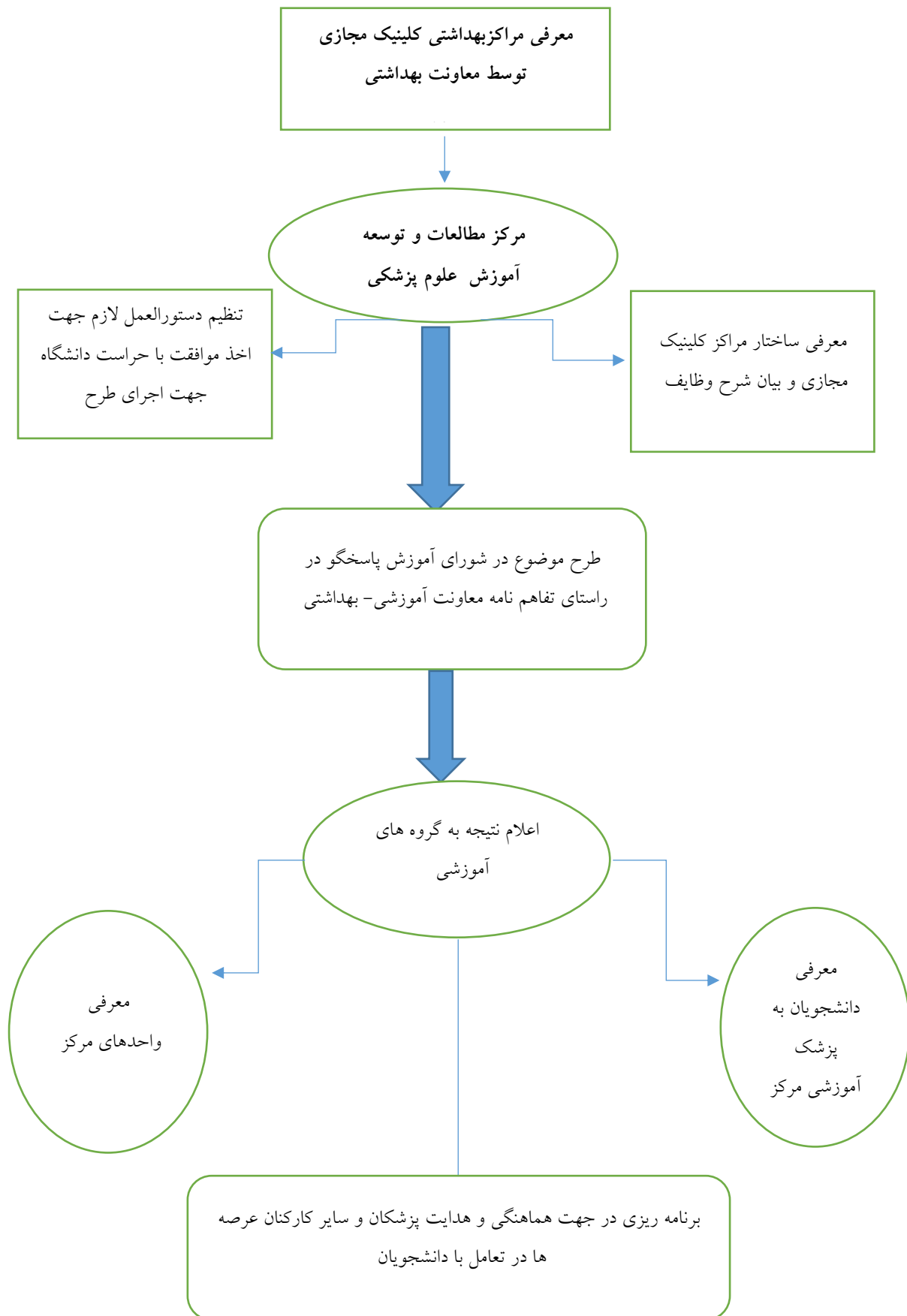
- رایانه و اینترنت
- ویدئو پروژکتور
- فضای فیزیکی مناسب
- اتاق آموزش
- امکانات رفاهی دانشجویان از جمله کمد- رختکن و ...

❖ اهداف آموزشی E-clinic

- ✓ پوشش ارائه خدمات توسط دانشجویان - اینترن ها و پزشک خانواده که بخش اعظم مراجعین در دوره ی طرح یا خدمت در مراکز بهداشتی صورت می گیرد.

- ✓ امکان تبادل اطلاعات در سطح مراکز بهداشتی تحت نظر دانشگاه علوم پزشکی
- ✓ فراهم نمودن محیطی برای ارزیابی علمی دستیاران - کارورزان و دانشجویان
- ✓ افزایش تاب آوری و تکنیک های مدیریت در شرایط بحرانی
- ✓ استفاده از جدید ترین، رایج ترین و معتبرترین اطلاعات سلامت
- ✓ دسترسی سریع به پزشک معالج جهت مشاوره
- ✓ ارتقاء کیفیت آموزش پزشکی

فرآیند استفاده از E-chinic به منظور تحقق آموزش پاسخگو



فلوجارت شرح وظایف مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

